

31.3.2023

Energiavirasto

kirjaamo@energiavirasto.fi

Lausuntopyynnön diaarinumero: 147/040300/2023

FORTUM OYJ:N LAUSUNTO KOSKIEN ENERGIAVIRASTON KUULEMISTA 1. SUUNTAVIIVOISTA SÄHKÖ- JA MAAKAASUVERKKOTOIMINTOJEN VALVONTAMENETELMIKSI VALVONTAJAKSOILLA 2024-27 JA 2028-31

Fortum Oyj kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien Energiaviraston kuulemista 1. suuntaviivoista sähkö- ja maakaasuverkkotoimintojen valvontamenetelmiksi valvontajaksoilla 1.1.2024-31.12.2027 ja 1.1.2028-31.12.2031.

JOHDANTO

Suomen vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoitteen keskeinen elementti on kaukolämmön tuotannon sähköistyminen ja siihen kiinteästi liittyvän sektori-integraation tehokkuus ja sen edellytykset. Fortum tavoittelee hiilineutraalisuutta jo kuluvan vuosikymmenen aikana Espoon kaukolämpöjärjestelmässä perustuen hukkalämpöjen hyödyntämiseen ja sähköistymiseen. Siten sähköverkkojen tuleva valvontamalli voi osaltaan tehokkaasti myötävaikuttaa sektori-integraation toteutumiseen kaukolämmön ja sähköjärjestelmän välillä. Sähköverkot eivät saisi muodostua vihreän siirtymän pullonkaulaksi.

Yllä sanotun vuoksi olemme tarkastellut Energiaviraston ehdottamia suuntaviivoja erityisesti sähköjakelun ja kaukolämmön välisen sektori-integraation ja energiatehokkuuden näkökulmista, jotka ovat keskeisiä kehityskohteita kaukolämmön tavoitellessa hiilineutraaliutta ja luopuessa polttoaineiden poltosta ja siirtyessä kasvavassa määrin sähkön käyttöön kaukolämmön tuotannossa. Lausuntomme liittyy yleisellä tasolla keskeisten muutosehdotusten osalta investointi- ja tehostamiskannustimiin.

Haluamme korostaa seuraavia Energiaviraston esille nostamia näkökohtia, joita pidämme tärkeimpinä esitettyjä muutoksia ohjaavina periaatteina.

- Sähkön sisämarkkinadirektiivin (2019/944/EU) johdantokappaleen kohdan 4 mukaan energiaunionin keskiössä ovat kansalaiset, jotka sitoutuvat energijärjestelmän muutokseen, saavat uusista teknologioista hyötyä energialaskujensa pienentyessä.
- Vuosien 2024-27 ja 2028-31 valvontamenetelmäjaksolla keskeisiä tavoitteita ovat toiminnan kehittäminen ja kokonais- sekä kustannustehokkuus.
- Tehostamiskannustimen tarkoituksena on kannustaa verkonhaltijaa toimimaan kustannustehokkaasti. Verkonhaltijan toiminta on kustannustehokasta, kun sen toimintaan käytetyt panokset eli kustannukset ovat mahdollisimman pienet suhteessa toiminnasta saatuihin tuotoksiin.

FORTUMIN VIESTIT

Uuden valvontamenetelmäjakson keskittyminen kokonaistehokkuuteen on oikean suuntainen ja joustokannustin siihen tervetullut uudistus – sähkön ja lämmön voimakkaasti edistyvä sektori-integraatio edellyttää tämänkaltaista kehitystä ja välitöntä käyttöönottoa.

31.3.2023

Joustokannustin laskettaisiin siten, että kohtuullisina joustokannustimen implementoinnin kustannuksina käsitellään enintään 1 % verkonhaltijan valvontajakson eriytettyjen tuloslaskelmien verkkotoiminnan liikevaihtojen summasta. Joustokannustimen vaikuttavuutta tulisi kuitenkin harkita edelleen tavalla, joka ottaisi huomioon tarvittavat panostukset suhteessa ajateltuihin hyötyihin.

Suurin ohjausvaikutus kokonaistehokkuuden kasvattamiseksi olisi ensisijaisesti mitata jo rakennetun ja tulevan sähköjakelu- ja -siirtojärjestelmän käyttöastetta ja kannustaa suoraan sen kasvattamiseen ottaen kuitenkin huomioon myös muita tuotosmuuttujia kuten asiakasmäärä ja verkoston pituus. Tuottopohjan perustana tehdyistä ja suunnitelluista investoinneista on syytä saada mahdollisimman paljon haluttua palvelua (eli siirtovolyymia) ja täten sen seuraaminen ja kannustaminen olisi perusteltua.

Jakelu- ja siirtoyhtiöillä tulisi täten olla kannustimet siirtoyhteyksien käyttöasteen maksimoimiseksi, oli kyse sitten kaupallisista joustosopimuksista tai tuotantokapasiteetilla vältyttyistä siirtoinvestoinneista, tai olemassa olevan infran paremmasta hyödyntämisestä.

Verkkojen kokonaistehokkuutta on nimenomaan kannustaa ratkaisuihin, jotka parantavat siirtoverkkoinfran käyttöastetta näin parantaen kustannustehokkuutta.

Tulevaisuudessa valtavasti kasvava joustava sähkönkysyntä tarvitsee kasvualustan; siirtoyhtiöillä on oltava kannustimet olemassa olevan siirtoverkon paremman käyttöasteen saavuttamiseksi eikä ainoastaan tehokkaiden uusinvestointien tekemiseksi.

Sektorin-integraation edistämiseksi ehdotamme harkittavaksi, että sähköjakeluverkko voisi tehdä omissa taseissaan liittymisinvestoinnin teollisen mittakaavan ja kaukolämpöverkkoon kytketyn lämpöpumpun liittämiseksi sähköjakeluverkkoon. Kyseinen investointi säänneltäisiin samalla tavoin kuin sähköjakeluverkon muutkin investoinnit ja sisältäisi vastaavan investointikannustimen. Kyseinen lämpöpumppuinvestointi tehostaa sähköverkonkäyttöä verrattuna kiinteistökohtaisiin lämpöpumppuihin ja on siten kaikkien sähkökäyttäjien kannalta järkevää. Siten myös sähköjakeluverkko voisi valita ja optimoida, kumpi osapuoli tekee teollisen lämpöpumpun sähköverkkoon liittymiseksi tarvittavan investoinnin ja optimoida sähköverkon kokonaiskustannuksia pitkällä aikavälillä, mistä hyötyvät kaikki sähköverkon asiakkaat.

Sähkökäytön joustomahdollisuuksien kannustamiseksi käyttöastetta kasvattavia ja normaalin palvelutason alittavia sähkönsiirtosopimuksia tulisi voida hinnoitella joustavasti.

Koska Fortum ei operoi sähköjakelu- tai siirtoverkkoja, emme lausunnossamme ota kantaa uuteen sääntelymallin ehdotettuihin yksityiskohtiin. Keskustelemme mielellämme kanssanne yllä kuvatuista tavoitteista ja niiden toteuttamismahdollisuuksista.

Lisätietoja:

Heikki Keskiväli, Fortum Power and Heat Oy + 358 (0)40 563 7308

heikki.keskivali@fortum.com

Harri-Pekka Korhonen, Fortum Oyj +358 (0)50 452 9321

harri.korhonen@fortum.com